

2022-01-11

Epidemiologisk lägesbild, uppdaterad 2022-01-11

AKTUELL SJUKDOM

Högpåtagen fågelinfluensa (HPAI)

HÄNDELSEN

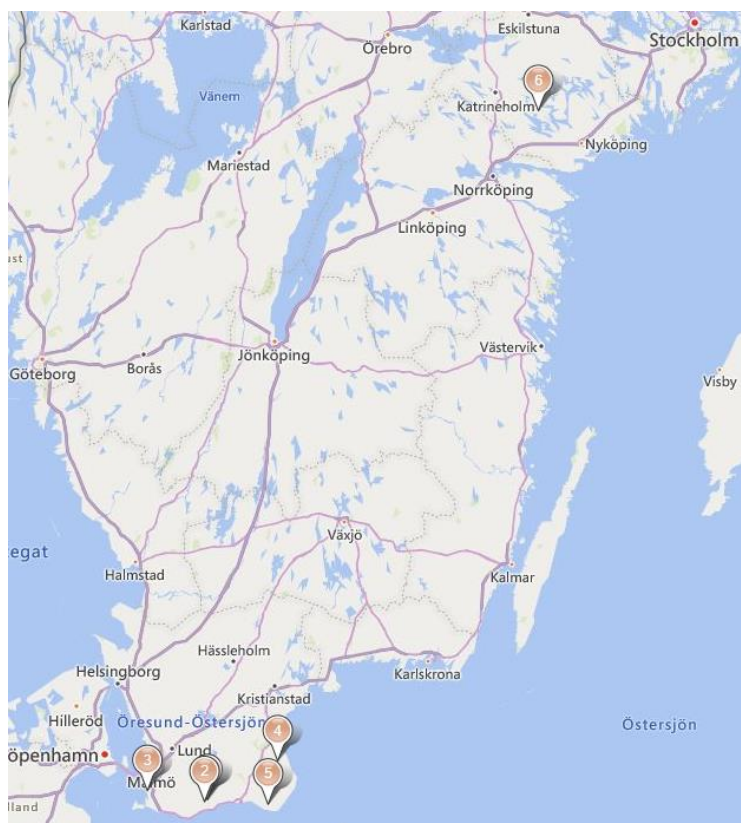
Pågående utbrott av HPAI på vilda fåglar samt tamfjäderfä i Europa och Sverige.

Situationen i Sverige

Tabell 1, Konstaterade utbrott på fjäderfä och andra fåglar i fångenskap säsong 2021/22:

Datum för konfirmering	Subtyp	Län	Kommun	Typ av anläggning	ID (JV)
2021-12-30	H5N1	Sörmland	Flen	Hobby	IP6
2021-12-27	H5N1	Skåne	Ystad	Matfågel (kalkon)	IP5
2021-12-17	H5N1	Skåne	Simrishamn	Unghöns	IP 4
2021-12-17	H5N1	Skåne	Vellinge	Hobby	IP 3
2021-12-13	H5N1	Skåne	Skurup	Matfågel (kalkon)	IP2
2021-12-01	H5N1	Skåne	Skurup	Hobby	IP 1

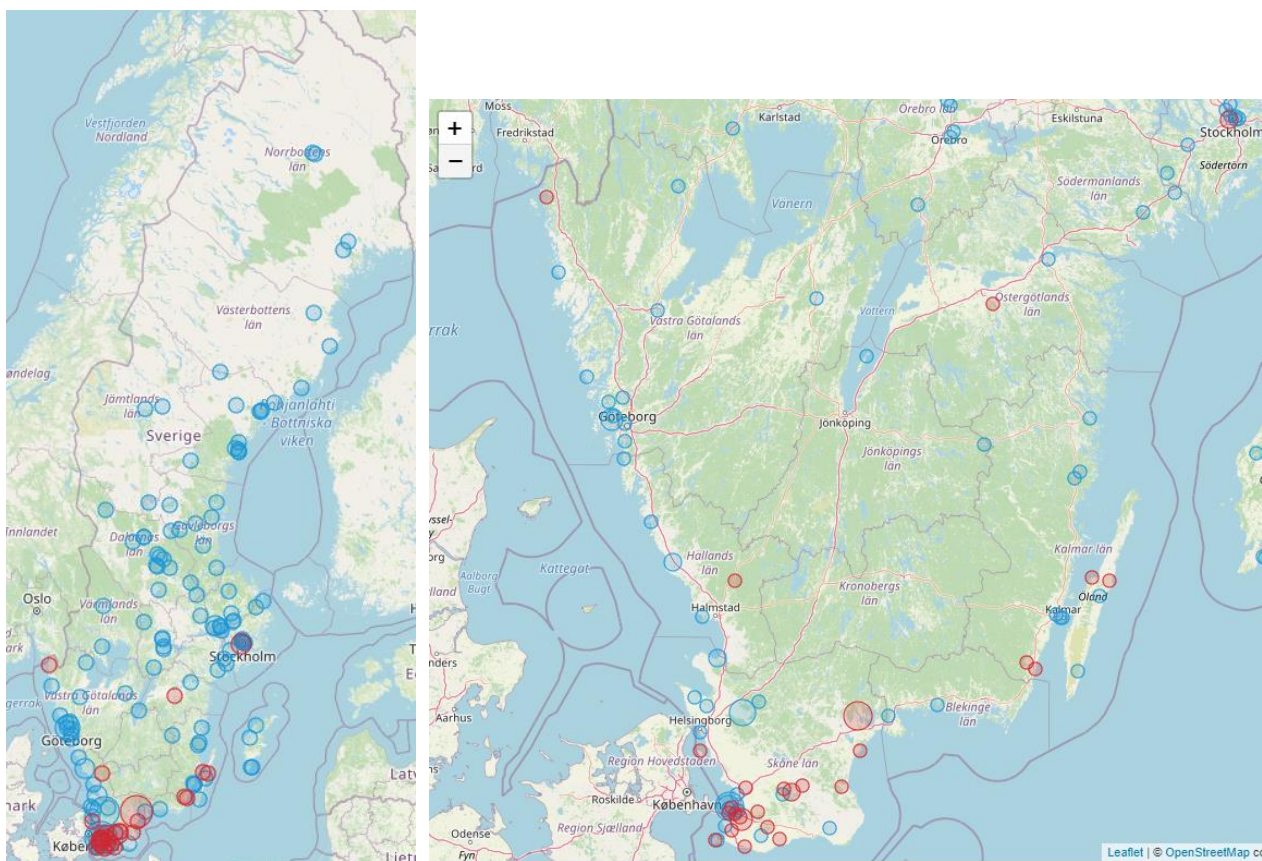
Jordbruksverket har i enlighet med internationell lagstiftning beslutat om åtgärder vilket bland annat innebär avlivning av fjäderfä och sanering på drabbade anläggningar samt förstärkt övervakning och restriktioner vad gäller förflyttningar till och från fjäderfäanläggningar i närområdet.

Figur 1: Karta över konstaterat smittade anläggningar. Kartnumret motsvarar IP-nummer (infekterad produktionsplats).

Under december månad har det inkommit flera frågeställningar per vecka gällande fågelinfluensa hos tamfåglar. I varje enskilt fall samlas information om symtombild och utveckling, i de fall HPAI inte kan avfärdas tas prov in till SVA för analys. Med tanke på läget och upprepade uppmaningar till djurägare att ta kontakt med veterinär vid symptom på HPAI eller ökad dödlighet förväntar vi oss fortsatt att det kommer att komma in många frågeställningar om HPAI. Den senaste veckan har dock inga nya misstankar om fågelinfluensa inkommit till SVA.

Många rapporter om sjuklighet och dödlighet bland vilda fåglar kommer in till SVA via rapporteravilt.sva.se, främst från Skåne. Fynd av HPAI har gjorts hos flera vilda fåglar i länen Skåne, Kalmar, Halland, Östergötland och Stockholms län, se kartor och tabell.

Figur 2: Kartor över fynd av HPAI hos vilda fåglar sedan 1 september 2021 där positiva fynd markeras med röda prickar och fåglar provtagna med negativa resultat med blå prickar. OBS! Den röda prick vid norska gränsen är ett sent undersökt fynd från juni.

Tabell 2, Konfirmerade fynd av fågelinfluensa hos vilda fåglar sedan 1 oktober 2021

Datum för konfirmering	Subtyp	Län	Kommun	Fågelart
2021-10-21	H5N8	Östergötland	Linköping	Kanadagås
2021-11-04	H5N1	Skåne	Malmö	Vitkindad gås
2021-11-11	H5N1	Skåne	Svedala	Fasan (2), ormvråk
2021-11-11	H5N1	Skåne	Svedala	Grågås
2021-11-18	H5N1	Skåne	Landskrona	Havstrut
2021-11-18	H5N1	Skåne	Simrishamn	Sädgås
2021-11-18	H5N1	Halland	Hylte	Gråtrut
2021-11-18	H5N1	Skåne	Lund	Ormvråk, Vitkindad gås, Kaja
2021-11-29	H5N1	Kalmar	Borgholm	Grågås
2021-11-29	H5N1	Skåne	Malmö	Grågås
2021-12-06	H5N1	Skåne	Svedala	Havsörn
2021-12-17	H5N1	Kalmar	Torsås	Vitkindad gås

2021-12-20	H5N1	Skåne	Kristianstad	Vitkindad gås
2021-12-22	H5N1	Skåne	Eslöv	Vitkindad gås
2021-12-22	H5N1	Kalmar	Borgholm	Vitkindad gås
2021-12-22	H5N1	Skåne	Sjöbo	Vitkindad gås (2)
2022-01-03	H5N1	Skåne	Vellinge	Havstrut
2022-01-03	H5N1	Skåne	Vellinge	Vitkindad gås
2022-01-03	H5N1	Skåne	Trelleborg	Gråtrut
2022-01-04	H5N1	Kalmar	Torsås	Bläsgås
2022-01-04	H5N1	Skåne	Skurup	Knölsvan
2022-01-04	H5N1	Skåne	Sjöbo	Ormvråk
2022-01-07	H5N1	Stockholm	Stockholm	Knölsvan (2)
2022-01-11*	H5N1	Skåne	Svedala	Vitkindad gås
2022-01-11*	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Vitkindad gås
2022-01-11*	H5N1	Blekinge	Sölvesborg	Fiskmåås
2022-01-11*	H5N1	Halland	Falkenberg	Skata

*Datum avser konfirmering av H5 resultat och patogenicitetsbestämning inte är klar.

Aktuell filtrerbar karta och annan interaktiv grafik över fågelinfluensaövervakningen hos vilda fåglar finns här:

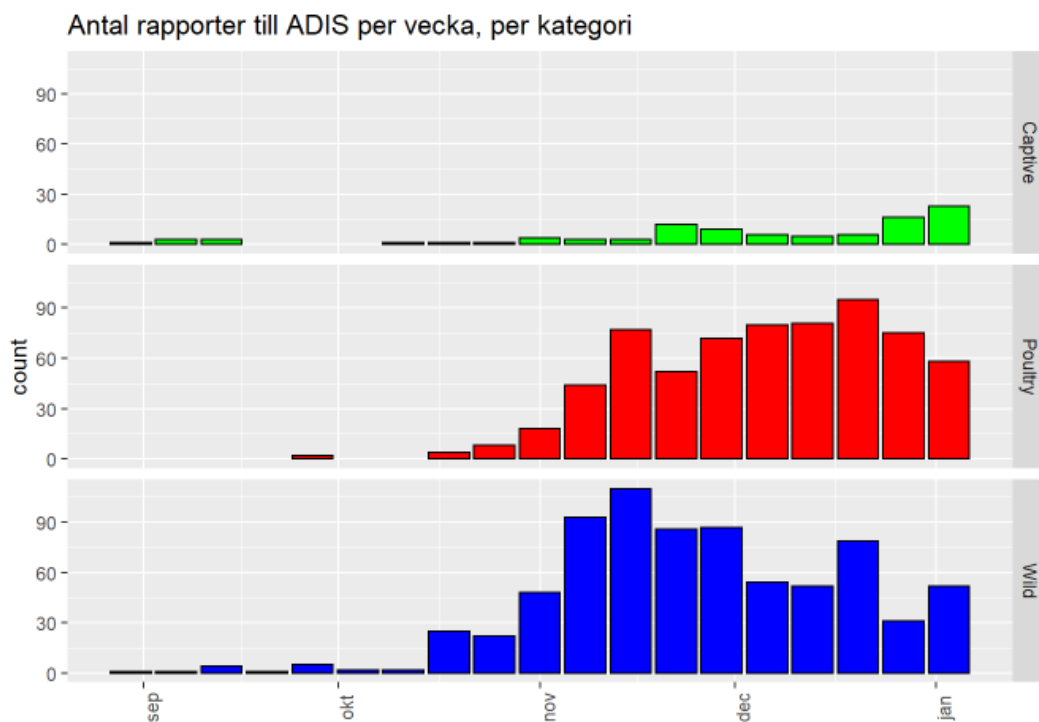
<https://www.sva.se/amnesomraden/smittlage/smittlage-for-fagelinfluensa/>

Karta över rapporter om sjuka eller döda vilda fåglar som kommit in till rapporteravilt.sva.se finns på samma sida.

Situationen i Europa

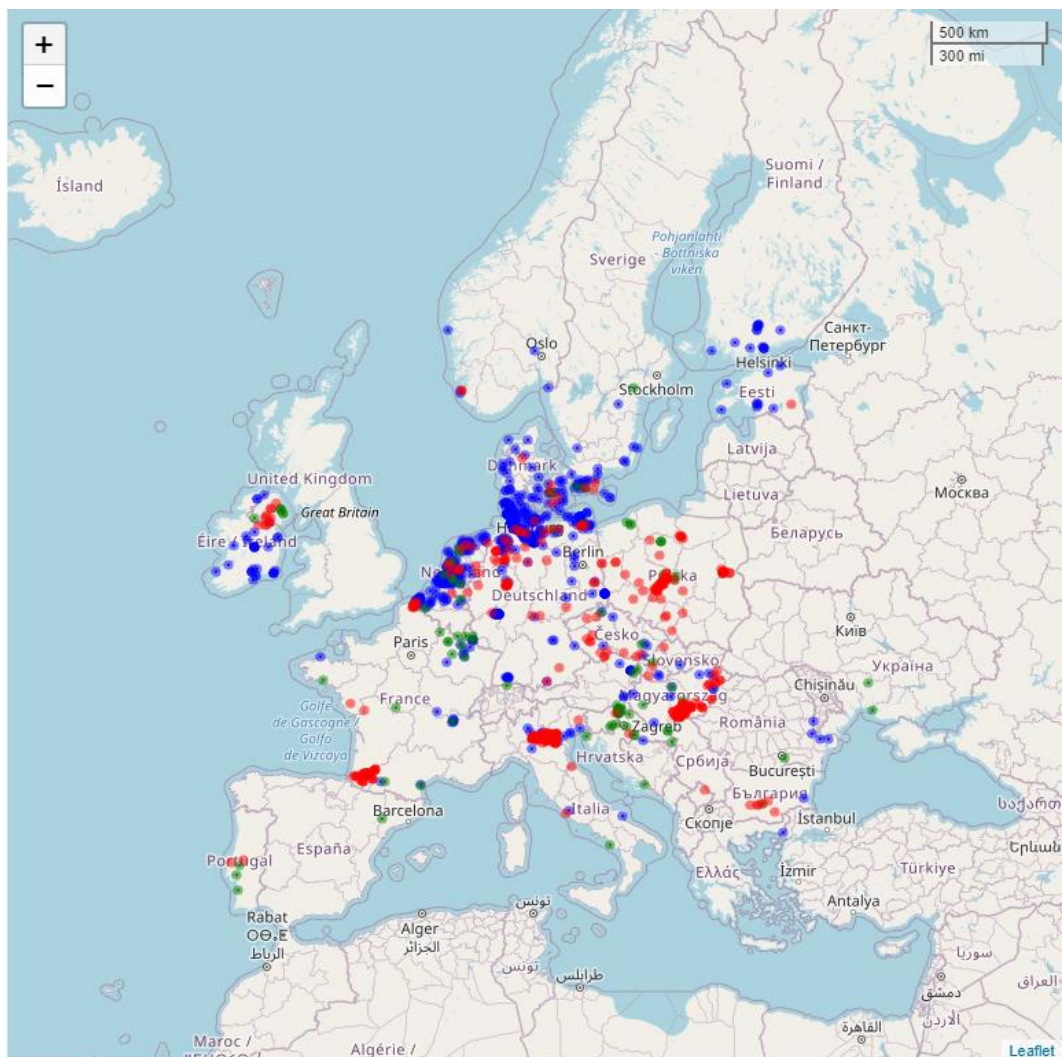
Antal fall i Europa rapporterade till EU:s databas ADIS med upptäckt från 1 september 2021 (fram till denna lägesbilds datum) är: 765 (54) fall på vilda fåglar, 666 (58) utbrott på fjäderfä och 87 (21) utbrott på andra fåglar i fångenskap. Inom parentes anges antalet rapporter från de senaste sju dagarna, där majoriteten av utbrotten hos fjäderfä rapporteras från Frankrike. Under de senaste sju dagarna har utbrott hos fjäderfä eller andra fåglar i fångenskap även rapporterats från Tjeckien, Danmark, Italien, Tyskland, Ungern, Nederländerna och Polen. Danmark bekräftade utbrott hos två anläggningar med 36 respektive 60 000 kalkoner den 1 respektive 3 januari och en anläggning med 100 000 värphöns den 7 januari.

Antalet rapporterade utbrott av HPAI i Storbritannien fortsätter att öka (källa APHA). Utbrotten är spridda över hela Storbritannien, de flesta utbrotten hos tamfåglar är belägna i England (66 st), men det är även rapporterat fem i Skottland och tre i Wales, liksom fem i Nordirland (ingår i ADIS), samtliga HPAI H5N1.

Figur 3: Antal rapporter till ADIS per vecka, per kategori. Eftersom data från de rapporterade länderna inte görs på helt likartat sätt kan vissa rapporter som rör vilda fåglar felaktigt klassificeras som "captive" (andra fåglar i fångenskap) i figuren och sammanställningen i lägesbilden.

I Europa har typerna H5, H5N1 och H5N8 påvisats under denna säsong (sedan 1 sep). Rapporter i november och framåt domineras av typen H5N1. Analyser visar att det är två olika genetiska kluster av HPAI H5N1 som cirkulerar varav det ena är virus som "översomrat" i Europa, medan det andra har likheter med virus från utbrott under sensommaren i Ryssland.

Figur 4. Karta över utbrott av HPAI på fjäderfä (röd prick) och andra fåglar i fångenskap (grön prick) och vilda fåglar (blå prick) rapporterade till ADIS med datum för konfirmering från 1 september 2020. Utdrag från ADIS 2022-01-10.

Källa: ADIS samt

<https://www.gov.uk/guidance/avian-influenza-bird-flu> (2022-01-10)

Flera länder i Europa har infört förhöjd skyddsnivå för tamfåglar. Jordbruksverket beslutade den 2 november om skyddsnivå 2 i större delen av södra Sverige. Områden för skyddsnivå 2 har identifierats med stöd av en riskbedömning (SVA 2021/712).

Höstens utbrott av HPAI har föregåtts av ett stort antal utbrott hos tamfågel under influensasäsongen 2020/2021 inom EU samt fynd hos vilda fåglar. I Sverige konstaterades HPAI på 24 svenska anläggningar med tamhöns samt hos 128 vilda fåglar under perioden 1 okt 2020 till 30 sep 2021. Utbrotten orsakades av olika subtyper av influensavirus, men samtliga ingick i klad 2.3.4.4 B.

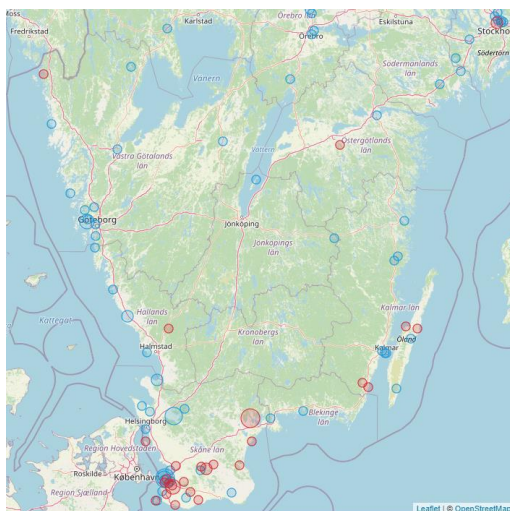
Kort beskrivning av aktuell övervakning:

Övervakning för fågelinfluensa hos tamfågel baseras i första hand på klinisk/passiv övervakning (dvs att djurägare reagerar på symptom eller ökad dödlighet och tar kontakt med veterinär) i fjäderfäflokar, vilket bedöms som en känslig övervakningsmetod då infektion snabbt orsakar ökad dödlighet hos de flesta fågelarter, med undantag för andfåglar. Serologisk övervakning görs i viss utsträckning men syftar främst till att upptäcka lågpatogen fågelinfluensa.

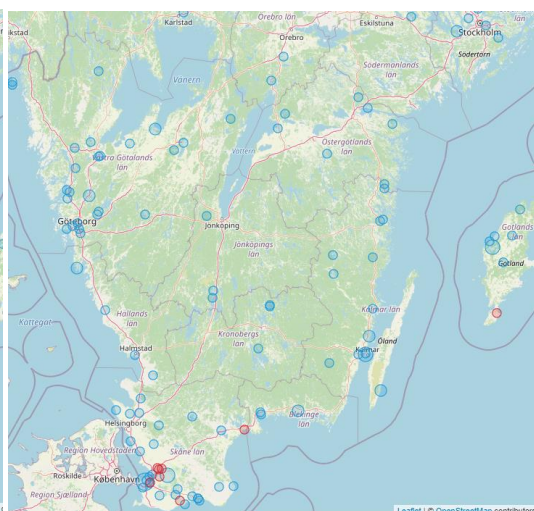
Övervakning av vilda fåglar baseras på provtagning av självdöda eller sjuka och avlivade djur. SVA:s viltveterinärer begär in fåglar baserat i första hand på rapporter som kommer in till rapporteravilt.sva.se. Mellan 400 - 500 vilda fåglar undersöks årligen.

ANTAGANDEN OCH ANALYS

Majoriteten av fågelinfluensafallen som bekräftas är fortsatt i Skåne län men en större geografisk utbredning förväntas under kommande månader. Utbrott av fågelinfluensa hos tamfåglar i Sörmland och fynd av sjukdomen hos vilda fåglar i Stockholms län är inte oväntat den här tiden på året och den geografiska utbredningen överensstämmer med mönster som observerats under föregående säsonger. Antal fynd av HPAI hos både tama och vilda fåglar i Sverige är högre hittills säsongen 2021–2022 jämfört med motsvarande period 2020–2021. Antal fynd av HPAI hos vilda fåglar 1 oktober 2021–10 januari 2022 var 29 stycken vilket är ca tre gånger fler än motsvarande period i fjol, se figur 5 och 6. Antal rapporter om sjuka och döda fåglar som inkommer till rapporteravilt.sva.se är också något högre än motsvarande period i fjol. Flera av de rapporter som kommer in innehåller information om flera döda fåglar. Den större mängden fynd av HPAI hos vilda fåglar i Sverige liknar inte det som rapporteras från till exempel Tyskland och Danmark där de rapporterade fler fall under motsvarande period 2020–2021. Orsakerna till bilden kan vara flera men man kan konstatera att smittrycket från de vilda fåglarna är högt, möjligen högre än i fjol men det är svårt att dra säkra slutsatser då det är tidigt på säsongen och ett relativt litet undersökningsmaterial. Förekomst av HPAI hos vissa fågelarter som inte uppvisar symtom antas bidra till det höga smittrycket men dessa fångas inte upp i fågelinfluensaövervakningen i nuläget, eftersom den baseras på provtagning av sjuka och avlivade eller självdöda djur. Exempel på arter som i stor utsträckning antas kunna bära på virus utan att bli sjuka är gräsänder, bläsänder och krickor. SVA:s bedömning är därmed att virus cirkulerar bland vilda fåglar inte bara i de län där smitta påvisats utan även i andra delar av landet. Smittrycket bland vilda fåglar varierar över landet men är lokalt mycket högt.

Figur 5: Fynd av HPAI hos vilda fåglar 1 oktober 2021-10 januari 2022.

Figur 6: Fynd av HPAI hos vilda fåglar 1 oktober 2020-10 januari 2021.

Baserat på erfarenheter från 2020/2021 förväntas risken för utbrott hos tamfåglar öka under kommande månader för att nå en kulmen under februari-mars.

Sannolikheten för introduktion av HPAI till fjäderfä och andra tamfåglar från vilda fåglar bedöms vara generellt förhöjd, risken för tamfåglar är stor. Risken för introduktion av HPAI är högst i Skåne län och förväntas öka i fler län närmaste tiden främst i kustnära län från Mälardalen och söderut. Majoriteten av utbrotten hos hobbyflockar under senaste året har drabbat anläggningar med både hönsfåglar och ankor eller gäss och därmed bedöms risken för dessa flockar vara extra hög.

Risken att de HPAI virus som har förekommit i Europa under de senaste åren smittar människor bedöms generellt vara låg (Folkhälsomyndigheten). Det har dock förekommit enstaka rapporter om smitta med HPAI H5N1 till däggdjur inkl. människa. Den 6 januari rapporterade brittiska myndigheter om att infektion med fågelinfluensavirus bekräftats hos en person som haft nära och regelbunden kontakt med infekterade fåglar. Enligt rapporten mätte personen bra och fallet upptäcktes i samband med rutinmässig övervakning som tillämpas på personer som exponeras för viruset. Den typ av fågelinfluensa H5N1 som konstaterats i Sverige och Europa 2021 och 2022 ska inte förväxlas med H5N1 som påvisades i Sverige 2006–2007, som innebar högre risker för människor.